

052

FOTO: MARTIJN DE MEULDER M.V.V. ALBERT JAN SWART BEELD: THIJS WOLZAK ILLUSTRATIES: STEVEN STOROVSKI

AAN DE GRACHT

VIERHONDERD JAAR NA AANLEG IS DE GRACHTENGORDEL NOG STEEDS DE ONTMOETINGSPLAATS VAN OUD EN NIEUW GELD. WIE ZIJN DAT? WIE BEZIT DE STENEN? EN WOONT HET NOG EEN BEETJE, IN ZO'N MONUMENT? 'ALS ER IEMAND AAN HET LOSSEN IS, STA JE EEN TIJD STIL MET JE DURE JAGUAR. DAAR MOET JE WEL TEGEN KUNNEN.'

beeld: Holland bar photo

DE GRACHTEN-WAT?

De grachtengordel, dat is de halve cirkel die de Herengracht, Keizersgracht en Prinsengracht vormen, vanaf de Haarlemmerstraat en het Centraal Station tot aan de Amstel, niet verder. Het Singel hoort er eigenlijk ook niet bij, omdat het de begrenzing van de oude stad vormde (het gebied tussen het Singel en de Kloveniersburgwal). Ook de Jordaan wordt niet gerekend tot de grachtengordel. Dat deel ontstond weliswaar tijdens de stadsuitbreiding van 1613, maar was lange tijd een sloppenwijk waar 'het grauw' woonde.

'Soms is het niet te harden, vooral in het weekend, met al dat tuig op straat. Dan gaan we naar ons huis in Friesland. Toch zou ik niet zonder de grachtengordel willen. Amsterdam is een van de mooiste steden ter wereld. Be-dol-ven onder de fietsen, maar toch. Ik kanker op de stad omdat ik zo van haar houd', vertelt **Jan Meulendijks**. Hij verblijdde Nederland ooit met een uitgeverij van puzzelboekjes en een tv-productiebedrijf (zie ook p.62), maar tegenwoordig is hij vooral actief in de Amsterdamse cultuure wereld. Meulendijks woont samen met zijn vriend **Bart Schuil** in 'Het Staetshuys', een enorm pand in de beroemde Gouden Bocht van de Herengracht en een van de grootste particuliere huizen in de grachten-gordel. Hij houdt van de stad én ergert zich er kapot aan. 'Ik heb drie auto's, maar voor mijn deur staat alleen mijn oude Suzuki. Daar is al van alles mee gebeurd: er is overheen gelopen, hij is bekrast en de ruiten hebben eruit gelegen. Ik neem het er maar bij, want voor de rest wonen we hier met buitengewoon veel plezier. Als je oog hebt voor cultuur, is deze stad een *mer à boire*. Je maakt heel veel vrienden aan de gracht,

komt in de gekste huizen en ontmoet de wonderlijkste mensen. Het is een soort dorp waar iedereen elkaar kent.'

Veel van zijn medegrachtbewoners denken er net zo over. Want ook al wordt het centrum van de stad geteisterd door een permanente verkeershorreur en overspoeld door hordes toeristen en provincialen op zoek naar plat vertier, de grachtengordel oefent een niet aflatende aantrekkingskracht uit op vermogenden. Er woont een tiental huidige en voormalige Quote 500-leden en honderden lieden die daar vaak niet eens zo ver onder hangen. En dat is eigenlijk nooit anders geweest.

DE GOUDEN EEUW

Hoe is het ooit begonnen met die halve maan van grachten rond het centrum van Amsterdam? De historici die wij raadpleegden zijn het grotendeels met elkaar eens dat de Val van Antwerpen een grote rol speelde. In 1685 kon Antwerpen geen weerstand meer bieden aan het beleg van het Spaanse leger. Na veertien maanden gaf de stad zich over. Het Spaanse bewind eiste dat de protestantse inwoners zich tot het katholicisme zouden bekeren. Velen van hen (onder wie ook de voorvaderen van **Truus van Eeghen**, zie p.68) vluchtten

naar het protestantse Amsterdam. De Hollandse en Engelse vloten sloten bovendien de Schelde af – en daarmee de haven van Antwerpen – om Spanje te beletten deel te nemen aan de handel over zee. Daardoor verloor Antwerpen zijn positie als belangrijkste handelsstad van Europa.

THEO HIDDEMA (68)

IS strafrechtadvocaat WAT grachtenpand aan de Herengracht, zijn tweede huis en kantoor

'Na mijn stage bij Max Moszkowicz ben ik in 1981 zelfstandig geworden en heb een kantoor opgericht in Maastricht. Dat groeide uit tot een landelijke praktijk, waardoor ik in die tijd ook veel zaken deed in de regio Amsterdam. Maar ik merkte dat het een beetje pijn deed als ik terug moest naar Maastricht, want die grachten zijn zo mooi – ik wilde blijven. Toen ben ik gaan zoeken. Ik dacht: als ik hier toch ga neerstrijken, moet het pand optimaal voldoen aan wat ik mooi vind. Mijn smaak is klassiek, en uiteindelijk kon ik in 2002 dit pand kopen en inrichten. Ik heb mazzel dat dit nooit opgedeeld is geweest, het is groot en diep. En rustig. De situatie is nu zo dat mijn administratieve centrum met personeel in Maastricht zit. Daar woon ik overigens ook, boven mijn kantoor. Hier in Amsterdam heb ik mijn persoonlijke kantoor en woon ik in het souterrain.

Het mooie van wonen aan de gracht is de rust. Als ik terugkom uit het land en ik betreed dit prachtige kantoor, wil het wel

gebeuren dat ik door het raam de zwanen voorbij zie zwemmen en de maan door de bomen zie schijnen. Dit is de entourage waarin mijn geest de meeste souplesse opdoet. Heerlijk. Want het werk in de strafpleiterij is nogal egocentrisch; er is niemand die je in teamverband helpt tegen de officier op te boksen. Deze omgeving helpt me om in alle rust en contemplatie mijn pleitnotities te schrijven. Een buurtgevoel? Och, er ontstaat pas enige cohesie in de zomer, als alle bewoners op de stoep zitten en er nog weleens een fles wijn van deur naar deur wil

gaan. Dan krijg je de leuke contacten. Ik kwam nog wel in het buurtcafé op de hoek, 't Arendsnest. Lekker die PvdA-stemmers hier treiteren. Dat ging soms hard, maar altijd met veel vrolijkheid. Maar het rookverbod heeft hier geweldige gaten geslagen in het sociale verkeer. De autochtone kant is er nu foetsie, nu zitten er expats en toeristen, omdat 't Arendsnest in reisdidsjes staat. Jammer.'

'Deze omgeving helpt me om in alle rust mijn pleitnotities te schrijven'

Theo Hiddema

GRONDSPECULANTEN ZIJN VAN ALLE TIJDEN

Sommige Amsterdamse regenten die in 1610 besloten tot de aanleg van de grachtengordel, gebruikten die voorkennis om voordelig het land ten zuiden en westen van de stad op te kopen. Die grond verkochten ze vervolgens voor veel geld door aan de stad, die deze immers nodig had voor de uitbreiding. Na deze valse start, die Amsterdam veel geld kostte, verliep de bouw voorspoedig. In de tweede helft van de Gouden Eeuw werd de grachtengordel zoals we die nu kennen gerealiseerd.

Voor Amsterdam braken er gouden tijden aan. In de loop van de Gouden (zeventiende) Eeuw groeide Amsterdam uit tot de belangrijkste haven ter wereld, met bijna-monopolies op specerijen- en graanhandel. De stad groeide daardoor flink. In 1622 telde Amsterdam al ongeveer honderdduizend inwoners en in 1662 was dat aantal zelfs verdubbeld. Ongeveer de helft was migrant. Amsterdam was dus heel kosmopolitisch. Zowel protestanten, katholieken als joden waren welkom, want migranten leverden veel geld op en het stadsbestuur was eigenlijk alleen geïnteresseerd in de economie. Veel meer nog dan een belangrijk geloofsartikel van de Verlichting was 'tolerantie' voor de politiek een lucratief excuus om verschillende religieuze stromingen oogluikend toe te staan. De hoeveelheid geld in de stad nam enorm toe. In 1631 werd het totale kapitaal van de stad en haar inwoners geschat op zo'n 63,5 miljoen gulden (omgerekend een slordige dertien miljard euro), in 1674 schatte men dat al op 158 miljoen gulden (32 miljard). Daarmee werd Amsterdam echt een

stad van miljonairs. De aanleg van de grachtengordel was toen al volop aan de gang. Een eeuw eerder werd de stad nog begrensd door het Singel en de Kloveniersburgwal. Daaromheen stond een middeleeuwse stadsmuur, waarvan de Munttoren een van de laatste overblijfselen is. Toen al was de stad overvol. Eind zestiende eeuw werd daarom uitgebreid met onder meer de Reguliersdwarsstraat en de Blauwbrug. Aan de oostzijde van de stad kwamen drie eilanden, waarop zich de VOC, de admiraliteit en veel joodse migranten vestigden.

STANDSVERSCHIL

Maar die uitbreiding was marginaal in verhouding tot de enorme bevolkingsgroei. Begin zeventiende eeuw was er nog steeds een grote behoefte aan nieuwe woningen en alleen al in 1601 werden meer dan zeshonderd huizen gebouwd. Daarom kwamen de Amsterdamse regenten in 1610 bijeen om verdere stadsuitbreiding te plannen. Omdat het plan – zelfs voor het machtige Amsterdam van toen – van enorme proporties was en nauwelijks te financieren viel, werd het in twee delen uitgevoerd. Het

eerste deel van de uitbreiding behelsde de aanleg van de Herengracht, Keizersgracht en Prinsengracht tot aan de Leidsegracht, waar een provisorische aansluiting op de bestaande vestingwal werd gemaakt. Het benodigde geld werd grotendeels opgehaald door de grond aan de grachten te verkopen aan koopmannen, die

PETER VERHAAR (60)

ODIT oprichter Alex Bank NU belegger in obligaties en vastgoed én veeltwitteraar WAT het pand aan de Herengracht dat hij in 1981 kocht

'Ik ben een ras-Amsterdammer, uit Oud-West. Ik kom uit een typisch naoorlogs gezin waarin alles was gericht op opbouw. Mijn vader werkte keihard en maakte carrière. Om de twee jaar verhuisden we en kregen een grotere auto. Daarbij paste ook het beeld: als je in de grachtengordel woont, heb je het gemaakt. Toen ik in de jaren tachtig bij de Amro Bank ging werken, kon ik me dat veroorloven en ben ik hier gekomen.'

Een groot genoegen was dat in eerste instantie niet. 'Het was volkomen verpauperd; geen mens wilde hier wonen. Aan de Herengracht heersten drugs, prostitutie en diefstal, want het was crisis en er woonden nauwelijks particulieren. Er zaten vooral kantoren en daardoor was de sociale controle nihil. Maar ik wilde hier zitten.

Dat zat in mijn hoofd: ik moest dit bereiken. Voor honderdduizend gulden heb ik deze etage gekocht. De eerste jaren veranderde er niet veel, want wie wilde er nou wonen aan zo'n stinkende gracht? De riolering kwam toen nog in de gracht uit. Zo, hop, het water in. Pas later is het hier aangesloten op het centrale riool. Ik heb heel wat emmers water naar beneden gegooit om junks uit mijn portiek te verdrijven. En ik heb mee-

gemaakt dat er om de drie dagen een autoruit werd ingeslagen. Het was afzien.'

Toch bleef Verhaar er wonen. 'Later in de jaren tachtig kreeg je Lubbers en dat was een zegen voor de grachtengordel, na de afbraak door Den Uyl. Mensen begonnen weer te investeren in hun huizen, de crisis was voorbij en vooral: de kantoren gingen weg. Buiten de binnenstad, veel bereikbaarder. Later kon ik de andere etages van het huis ook kopen, voor een veelvoud van honderdduizend gulden. Zo heb ik het huis weer grotendeels kunnen samenstellen zoals het was. En ik heb het hier in dertig jaar tijd zien veranderen in een fantastische buurt. Tegenwoordig zijn er geen onverzorgde panden meer; overal wonen mensen en de huizenprijzen zijn uitstekend. Eigenlijk is dit stuk van de gracht een klein dorp. Mijn burens zijn geen

vrienden van mij, maar we zorgen er samen wel voor dat dit een goede buurt blijft. Zo werkt het. De samenstelling van de bewoners is intussen behoorlijk gemêleerd. In mijn buurt woont een aantal ondernemers, maar ook een schrijfster, een wetenschapper, een vastgoedhandelaar, een regisseur en iets verderop wat huurders in sociale woningbouw. Houd ik van. De meeste mensen die hier wonen, blijven ook.'

'Geen mens wilde hier wonen, het was volkomen verpauperd'

Peter Verhaar

LINKSE BENDE

De laatste tien jaar staat 'de grachtengordel' vooral voor links georiënteerd en intellectueel. Daar klopt weinig van. Vorig jaar voerde de Dienst Onderzoek en Statistiek van de gemeente Amsterdam een onderzoek uit naar de politieke voorkeur in dat deel van de stad. Wat blijkt: het liberalisme viert hoogtij onder de 11.282 bewoners (anderhalf procent van alle Amsterdammers). De grootste partij, met bijna dertig procent, is de VVD. En als er links wordt gestemd, is dat op D66. De PvdA is er met een kwart van de stemmen verhoudingsgewijs kleiner dan in de rest van Amsterdam, en GroenLinks ongeveer even groot.

Nog wat feiten uit het onderzoek: ruim zestig procent van de bewoners is autochtone Nederlander en dertig procent westerse buitenlander, van wie expats het grootste deel uitmaken. De gemiddelde woz-waarde van de woningen is een half miljoen euro, twee keer hoger dan in de rest van Amsterdam. Bijna de helft van de bewoners is eigenaar van zijn pand.

Slechts vier procent van de huurwoningen is sociale woningbouw, de rest wordt particulier verhuurd. En nog iets: begin jaren tachtig waren de huizenprijzen zo laag dat veel jongeren zich inkochten. Veel van hen bleven hangen, waardoor nu bijna een derde van de grachtengordel wordt bevolkt door babyboomers.

er dan hun huizen op konden bouwen. In het oorspronkelijke plan werd de Keizersgracht als een brede boulevard uitgedacht, naar voorbeeld van het Haagse Voorhout. Maar dat vonden de kopers van de kavels geen best idee; zij wilden met de boot en hun handelswaar hun (pak)huizen kunnen bereiken. De stank van het grachtenwater – Amsterdam werd in de Gouden Eeuw ook wel 'de schone maagd met stinkende adem' genoemd – namen de bewoners op de koop toe. Want zoals de Romeinen al wisten: *pecunia non olet*. De eerste fase bleek een succes en vanaf 1662 werden de grachten doorgetrokken tot de Amstel. Aan de oostzijde van de rivier werden ze verlengd met de Nieuwe Herengracht, Nieuwe Keizersgracht en Nieuwe Prinsengracht.

Bestaan er tegenwoordig nog standsverschillen tussen de grachten? 'Nauwelijks', stelt **Roger Heemskerk** van grachtengordelmakelaar Babs Persoons. 'Ik merk een lichte voorkeur voor de Herengracht, maar dat heeft vast met de Gouden Bocht te maken. Je kunt aan alle grachten fantastische panden kopen. De zoekers zijn ook kritischer dan vroeger. Dat zie je terug in de prijzen, die staan de laatste jaren ook hier iets onder druk. Maar ik heb onlangs voor twaalfduizend euro per vierkante meter een pand verkocht, en ook een voor drieduizend euro. Dat soort verschillen kom je in het hele gebied tegen.'

De verschillen in vastgoedprijzen uiteten zich volgens Herengracht-bewoner **Peter Verhaar** ook in de samenstelling van de bewoners. Verhaar richtte ooit internetbroker Alex op en woont al sinds de jaren tachtig aan de gracht (zie ook p.56). 'De laatste vijftien jaar zijn de prijzen hier natuurlijk enorm gestegen. Dat is jammer, omdat je er een bepaalde eenvormigheid mee krijgt. Maar nog steeds is de buurt behoorlijk gemêleerd. Daar houd ik enorm van. Veel van mijn vrienden zijn naar Zuid of 't Gooi gegaan, waar iedereen elkaar kent en op elkaar let. En waar een verschrikkelijke monocultuur heerst. Daar word ik eng

van; juist die diversiteit is zo mooi hier. Wat we wel allemaal met elkaar delen, en dat voel ik heel sterk, is de wetenschap dat we op een bijzondere plek wonen. We komen niet bij elkaar over de vloer, maar we letten er allemaal op dat de buurt geen bende wordt.' De Herengracht waar Verhaar woont, was vroeger een van de meer prestigieuze delen van de grachtengordel. Merkt hij daar nog iets van? 'Nee. Het maakt niet meer uit of je aan de Heren-, Keizers- of Prinsengracht woont. Eigenlijk hangt het er vooral van af hoeveel woonboten in jouw stuk van de gracht liggen. Hier liggen er geen, dus dat is goed voor de onroerend-goedprijs. In de Prinsengracht liggen veel meer boten, waardoor huizen daar minder waard en minder gewild zijn.'

DEBIEL DRUK

'Mijn auto's staan in parkeergarages verspreid over het hele centrum. Dat is een van de offers die je als grachtenbewoner moet brengen. Mijn Jaguar XK120 uit 1954, die ik het liefst gebruik, staat in de garage die onderdeel is van ons huis. Hij staat prachtig achter het glas, bijna in de woonkamer. De andere wagens staan elders; we huren vaste parkeerplaatsen en hebben plekken gekocht.' Investeringsbankier **Luca Bettini** en zijn vrouw **Rebecca** wonden eerder in Rome en New York (zie ook p.65), maar spoelden een paar jaar geleden aan in Amsterdam. 'En we gaan hier nooit meer weg.' Hoewel het wonen aan de gracht nu eenmaal wat nadelen met zich meebrengt, de eeuwige auto-ellende in het bijzonder, is er een adequate oplossing, meent Bettini. 'Geduld. Als iemand staat te lossen, sta je een tijdje stil met je dure auto achter zo'n vrachtwagen. Dat hoort erbij. Je kunt je er druk om maken, maar dan ben je niet geschikt voor de grachtengordel. Dat geldt ook voor het rumoer, vooral in de weekeinden. Veel toeristen komen naar Amsterdam *to go crazy*. We wonen in het centrum, dus dat wil nog weleens lastig worden. Maar de voordelen wegen ruim op tegen de nadelen. En waar elders kun je

in een Unesco-monument wonen? Deze plek is uniek.'

Verhaar sluit zich daarbij aan. 'Met de auto is het een en al ellende. Met dank aan al die incompetente PvdA-prutsers in het stadsbestuur, die 's ochtends vanuit hun doorzonwoningjes in Almere hierheen komen om ons te pesten. Ze bouwen wel een zinloze

DE TIEN RIJKSTE GRACHTENGORDELBEWONERS VAN DE GOUDEN EEUW

DE GRACHTENGORDELRIJKE VAN WELEER WAREN OP EEN NA ALLEMAAL ONDERNEMER. HUN BELASTINGAANGIFTES EN DE BERICHTEN OVER HUN INVESTERINGEN GEVEN EEN PRACHTIG BEELD VAN HUN TOENMALIGE VERMOGENS. WIE WAREN DE MEEST VERMOEGENDEN VAN TOEN? EN HOEVEEL Zouden ZE – OMGEREKEND – NU BEZITTEN? HET MODALE JAARINKOMEN WAS TOEN ZO'N 150 GULDEN, WAT BETEKENT DAT EEN GULDEN VAN TOEN IN HET HEDEN ONGEVEER 200 EURO ZOU ZIJN.

LOUIS DE GEER nr.1 met f 1.500.000 (€ 300 miljoen)

Ondernemer Louis de Geer (1587-1652) leverde vanaf het begin van de Dertigjarige Oorlog in 1618 wapens aan de meeste betrokken partijen. De afzet en levering ervan liet hij over aan zijn schoonfamilie Trip. In 1634 kocht hij het 'Huis met de Hoofden' aan de Keizersgracht 123, dat nu in bezit is van voormalig Quote 500-lid Joost Ritman.

GUILLIELMO BARTOLOTTI nr.2 met f 1.200.000 (€ 240 miljoen)

De vader van Guilielmo Bartolotti (1602-1658) liet in 1617 het 'Bartolottihuis' bouwen aan de Herengracht, op nummer 170-172, door de bekende architecten Hendrick en Pieter de Keyser. Senior had zijn geld verdiend als koopman. Junior, geboren als Willem van den Heuvel, gebruikte het kapitaal om te beleggen in vastgoed en de VOC en verstreekte kredieten aan ondernemers. Al snel groeide zijn onderneming uit tot een van de belangrijkste Amsterdamse bankiershuizen.

LOUIS TRIP nr.3 met f 1.100.000 (€ 220 miljoen)

Samen met zijn broer Hendrick werd ondernemer Louis Trip (1605-1685) rijk met de handel in wapens, munitie en teer. In 1655 lieten ze het beroemde 'Trippenhuys' bouwen aan de Kloveniersburgwal, op nummer 29. De broers hielden zich in de loop der jaren steeds minder bezig met handel en steeds meer met beleggen. Dankzij het huwelijk van zijn dochter met de zoon van de Amsterdamse burgemeester Gillis Valckenier kon Louis Trip in 1672 toetreden tot het stadsbestuur. Hij hoefde daarvoor slechts over een derde van zijn vermogen belasting te betalen. De nazaten van de gebroeders Trip wonen in verschillende huizen aan de Heren- en Keizersgracht.

ANDRIES DE GRAEFF nr.4 met f 1.050.000 (€ 210 miljoen)

In tegenstelling tot de meeste andere machtige Amsterdamse families hield de patriciërsfamilie De Graeff zich niet bezig met ondernemen, maar met besturen. Regent Andries de Graeff (1611-1678) was een groot mecenas: onder anderen schilders Rembrandt en Van Ruysdael konden rekenen op zijn financiële steun. In 1669 gaf hij opdracht tot de bouw van het 'Huis van De Graeff' in de Gouden Bocht, op nummer 446, het pand waar nu modeontwerpers Viktor & Rolf zijn gevestigd.

JOSEPH DEUTZ nr.5 met f 1.000.000 (€ 200 miljoen)

Handelaar in teer en pek Joseph Deutz (1624-1684) deed, net als De Geer en Trip, veel zaken met Zweden. In 1670 gaf hij de bekende architect Philips Vingboons de opdracht een dubbel herenhuis te bouwen in de Gouden Bocht van de Herengracht, op nummer 450, met een koets-huis aan de Keizersgracht. Vanaf 1674 zette Deutz zijn handel in pek op een lager pitje en werd hij samen met de gebroeders Trip de belangrijkste kredietverstrekker van de Amsterdamse beurs.

JACOB CROMHOUT nr.6 met f 900.000 (€ 180 miljoen)

In 1614 kocht de zeer vermogende rooms-katholieke koopman Hendrick Cromhout kavels tussen de Herengracht en de Keizersgracht, waarop hij een grote tuin liet aanleggen. Zijn zoon Jacob (1608-1669), net als zijn vader koopman, gaf in 1660 architect Philips Vingboons opdracht er vier huizen te bouwen, nu de nummers 364-370. Op nummer 366 woonden Jacob Cromhout en zijn vrouw, de rest werd verhuurd. Op nummer 366-368 zit nu het Bijbels Museum.

JACOB VAN EEGHEN nr.7 met f 850.000 (€ 170 miljoen)

De doopsgezinde patriciër Jacob van Eeghen (1631-1697) vestigde zich in 1662 in Amsterdam. Hij handelde in wol en linnen en begon in de Gouden Bocht van de Herengracht zijn eigen handelshuis, waarmee hij scheepsladingen vol graan, haring, zout, koffie en cacao de stad in haalde. De Van Eeghen Group, tegenwoordig een importeur van voedsel en voedingssupplementen, bestaat nog steeds en is gevestigd in de Gouden Bocht, Herengracht 462.

CORNELIS VAN GOOR nr.8 met f 850.000 (€ 170 miljoen)

Cornelis Gijsbertsz. van Goor (1600-1675) was afkomstig uit het Brabantse Bokhoven, maar maakte in Amsterdam fortuin als handelaar. Hij deed voornamelijk zaken in de Levant, een gebied in het noorden van het Arabisch schiereiland. Ook kocht hij bijvoorbeeld in 1639 vierhonderdduizend balen peper op van de VOC. Hij woonde aan de Herengracht, op nummer 120.

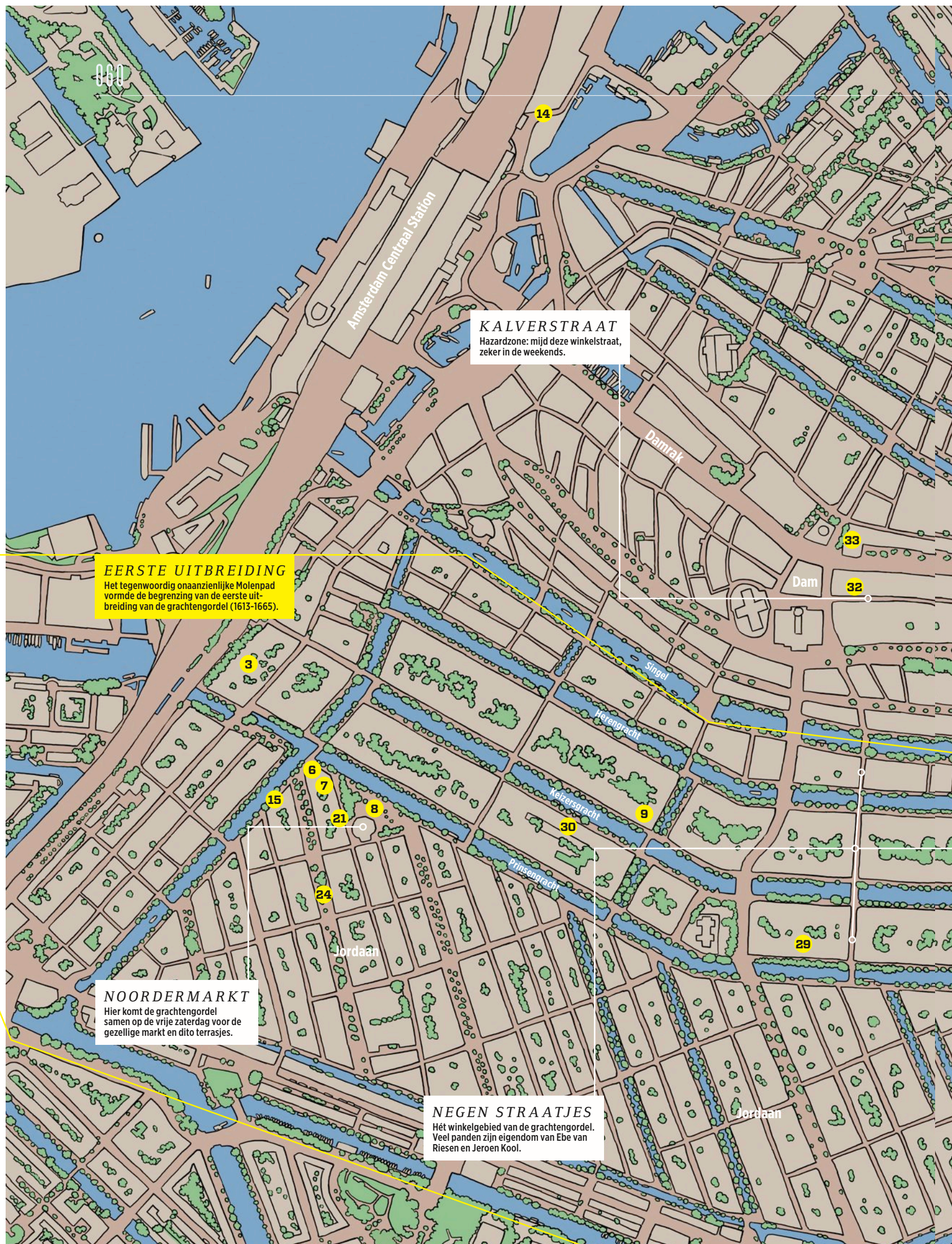

JAN SIX nr.9 met f 800.000 (€ 160 miljoen)

Jan Six (1618-1700) was de zoon van koopman Jean Six, die zijn rijkdom had verworven als wever en handelaar in zijde en andere stoffen. In opdracht van Jan Six bouwde architect Adriaan Dortsman een huis aan de Herengracht, op nummer 619, vlak bij de Amstel. In 1691 werd Six burgemeester van Amsterdam. Hij was een liefhebber van kunst en mecenas van onder anderen Vondel en Rembrandt. Vondel vereeuwigde hem als dank in gedichten, Rembrandt in een schilderij. Ook Six' nazaten houden van kunst. De Amsterdamse kunsthistoricus en rector magnificus Jan Six (1857-1926) bracht de kunstcollectie van de familie onder in de Six Stichting, met als beroemdste werk het portret dat Rembrandt maakte van zijn voorvader. Nazaat Jan Six (34) begon in 2010 zijn eigen kunsthandel, aan de Herengracht 390.

DAVID RUTGERS nr.10 met f 600.000 (€ 120 miljoen)

De doopsgezinde David Rutgers (1629-1707) was een zijdeproducent. Hij woonde met zijn vrouw, koopmansdochter Margaretha Block, op het Singel, maar kocht in 1685 voor 28 duizend gulden het huis 'Het Blauwe Schaepe' aan de Herengracht, tussen de Harten- en de Wolvenstraat. Hij steunde andere doopsgezinden en vertegenwoordigde hen in de Staten-Generaal. Als dank verhef keizer Leopold I hem in de adelstand, maar uit bescheidenheid voerden Rutgers en zijn nazaten geen titel.

EERSTE UITBREIDING

Het tegenwoordig onaanzienlijke Molenpad vormde de begrenzing van de eerste uitbreiding van de grachtengordel (1613-1665).

KALVERSTRAAT

Hazardzone: midden deze winkelstraat, zeker in de weekends.

NOORDERMARKT

Hier komt de grachtengordel samen op de vrije zaterdag voor de gezellige markt en dito terrasjes.

NEGEN STRAATJES

Het winkelgebied van de grachtengordel. Veel panden zijn eigendom van Ebe van Riesen en Jeroen Kool.

DE GOUDEN BOCHT
Dit deel van de Herengracht is
het duurste stukje van Amsterdam.

NIEUWE SPIEGELSTRAAT
Dit is de kunst- en antiekstraat, maar
ook de fietsroute van en naar Oud-Zuid.

REDACTIELOFT
Quote's headquarters zijn gevestigd op een
strategische locatie aan het Koningsplein.

OUDE BOLWERKEN
Op sommige plekken zijn de contouren
van de oude bolwerken van de grachten-
gordeluitbreiding nog zichtbaar.

‘Die incompetente
PvdA-prutsters
bouwen wel een
Noord-Zuidlijn,
maar vergeten iets
voor ons te doen’

Noord-Zuidlijn, maar vergeten iets voor ons te doen. Ik moet een half uur rijden voordat ik mijn auto kwijt kan. Wij, de bewoners, hebben de gracht gemaakt tot wat het nu is, en wat krijgen we daarvoor terug? Helemaal niets! Ja, belastingen en regeltjes, dat wel. Voor het stadsbestuur heb ik geen goed woord over. Maar toch, ik woon hier nu 32 jaar en wil nooit meer weg. Wonen op de gracht is net zo fantastisch als ik in mijn jeugd al hoopte dat het was. Maar ik heb ook een vrijplaats in Frankrijk om naartoe te gaan als het hier weer eens debiel druk wordt. Af en toe moet je vluchten en dat doen we binnenkort weer, met de kroning. Ik houd ontzettend van Amsterdam, maar als er een vloedgolf mafkezen komt binnenzetten, dan heel even niet.’

Zelfs **Theo Hiddema**, Verhaars overbuurman, strafrechtadvocaat en niet bekend om zijn soepele karakter, accepteert dat het

voordeel van een grachtenpand (zijn kantoor en tweede huis aan de Herengracht, zie p.54) onvermijdelijke nadelen met zich meebrengt. ‘Ik gebruik bijna altijd de trein om de stad te bereiken. Het is zo moeilijk niet, hoor. Je kunt je leven hier namelijk een stuk simpeler maken door zaken waarmee je in deze stad gedonder krijgt te vermijden. Mijn auto’s staan dus in Maastricht. En mijn boot – het is immers heerlijk om door de grachten te varen – ligt veilig in de Bickershaven. Je sloep voor de deur leggen is vragen om ellende: hij zinkt, of je treft er op een ochtend een junk in aan. Weet je wat het is? De grachtengordel is een redelijk blanke aangelegenheid, maar de rest van de stad vouwt zich er pal omheen. Dat vind ik heel prettig, want een van de mooie dingen van Amsterdam is het straatbeeld, dat compleet anders is dan in andere steden. Maastricht is een wit reservaat; daar gaat men zacht ruisend, hoffelijk

en mild glimlachend met elkaar om. Maar de prikkeling die ik hier krijg, ontbeer ik daar. Hier loop je van alles tegen het lijf. Kijk alleen maar naar de prachtige vrouwen hier: Chinese, Marokkaanse en Surinaamse. Als ik via het station de stad in loop, zie je het meteen. Heerlijk. Hier wil ik wezen, hier ben ik thuis.’

JAN MEULENDIJKS (71) EN BART SCHUIL (72)

DOIT producenten en bedenkers van tv-quizzes als *Babbelonië*, *Avro's Wie-kent-kwis* en *10 voor taal*.

Deze zomer organiseren ze het Belvédère Operaconcours. ‘Het grootste ter wereld. We hebben het uit Wenen naar Amsterdam gehaald’ **WAT** ‘Het Staetshuys’, in de Gouden Bocht aan de Herengracht. In 1685 gebouwd door koopman Hendrick Staets, tegenwoordig ingericht in achttiende- en negentiende-eeuwse stijl

‘De laatste bewoner voor ons was een Duits-Joodse onderduiker. Op 16 augustus 1942 is hij hier vertrokken; hij heeft de oorlog wel overleefd. Direct daarna is Deutsche Bank erin gekomen. Maar weet je wat ik zo aardig vind? Dat was op de dag dat ik ben geboren. En bij het opruimen van de zolder van mijn ouders vonden we een prent met daarop de Gouden Bocht en dit huis. Toevallig, niet?’

Jan Meulendijks woont er nu zeventien jaar, samen met zijn partner Bart Schuil, waarvan de eerste tien tussen het stof van een schier eindeloos durende verbouwing. Maar de twee hebben bereikt wat ze halverwege de jaren negentig zochten. ‘We hadden net ons televisieproductiebedrijf aan Endemol verkocht en wilden nog één keer verhuizen. Maar dan goed. Naar een huis met een tuin, want die hadden we niet aan de Weteringschans. Via via hoorden we dat Deutsche Bank dit pand had verkocht aan iemand die het niet kon afnemen. Wij konden het onderhands overnemen, voor drie miljoen gulden. Zelfs destijds al een prikkie, voor zo’n enorm huis op deze locatie plus een lap grond van heb ik jou daar.’

Wat ze in 1996 aantreffen, had nog maar weinig met de klassieke grandeur van een grachtenpand te maken. Meulendijks: ‘Het was

helemaal afgeleefd. Overal zat behang tegen de muren, terwijl deze kamers vragen om stoffen bekleding. In de plafonds zaten tl-balken geschroefd en de prachtige houten vloeren waren doorboord met talloze computerleidingen. Er was 54 jaar lang in het huis gewerkt, zonder enig respect voor de authenticiteit ervan. Het eerste jaar hebben er permanent werklieden in gezeten om de stijlkamers te restaureren. In de jaren daarna hebben we het hele huis onder handen genomen. Vijf jaar geleden was het pas klaar, volledig teruggebracht in de staat waarin wij vinden dat het moet zijn.’

Het huis meet liefst veertienhonderd vierkante meter. ‘De eerste nacht dat we hier sliepen, dacht ik: Jezus, wat móeten we met al die ruimte? Maar het huis is heel logisch opgebouwd rond de centrale hal. En ruimte went snel; we gebruiken inmiddels alle kamers. We stellen het ook vaak open en geven regelmatig huisconcerten, want we zijn heel actief in de operawereld. In de stijlkamers bieden we een podium voor jonge artiesten en op de zolder hebben we nu een permanente ruimte gemaakt voor onze bridgeclub. Dat is weer eens iets anders dan een rokerig buurtcentrum.’

**‘We stellen het
huis ook vaak
open en geven
regelmatig
huisconcerten’**

Bart Schuil (l.) en Jan Meulendijks

Luca Bettini en Rebecca Bergmann

HOTSPOTS Waar luncht, dineert, shopt en netwerkt de grachtengordel?

BOODSCHAPPEN

1 **SLAGERIJ YOLANDA EN FRED DE LEEUW** Het beste en dus ook duurste vlees van de stad koopt men hier, al was het maar om meteen de laatste buurtroddels door te nemen. Utrechtsestraat 92

2 **FRANK VORK'S GROENTEN EN FRUIT** A.k.a. De Groentejuwelier. Duur, maar u kunt er met goed fatsoen gezien worden. Keizersgracht 703

3 **MARQT** Een beetje snob haalt zijn neus op voor de Appie en gaat naar Marqt. Utrechtsestraat 17

4 **THE LOBSTER HOUSE** Nieuw adresje voor kreeft en zeevruchten. Frederiksplein 6-8

DE NEGEN STRAATJES Serie straatjes die haaks op de grachten staat, tussen Leidsegracht en Raadhuisstraat. Fijn hé-hallo'en tijdens het shoppen.

NOORDERMARKT Elke zaterdag is hier de 'biologische markt', aangevuld met een rommelmarkt waar Ans Markus-achtige types graag hun slag slaan. Vanaf de aanpalende terrassen kunt u aapjes kijken.

LUCA BETTINI (55) EN REBECCA BERGMANN (44)

HIJ WAS OOIt bankier voor Chase Manhattan Bank, CIBC World Market in New York en The Seabury Group in Amsterdam **IS NU** belegger **ZIJ IS** pr-manager bij Flower Fashion **WAT** een achttiende-eeuws voormalig koetshuis aan de Keizersgracht, waar de paardenboxen nog inzitten

Rebecca en Luca Bettini wonen sinds drie jaar aan de Keizersgracht. Zij is van oorsprong Deense, hij stamt uit een oud Italiaans geslacht. Ze kwamen ooit voor zaken, maar bleven 'omdat we van de grachtengordel zijn gaan houden'. Luca: 'Ik was partner van een Amerikaanse investeringsbank, The Seabury Group. We zochten naar een goede locatie voor ons Europese hoofdkwartier. Eerst keken we naar een aantal Europese hoofdsteden en uiteindelijk werd het Amsterdam. Omdat Schiphol een van de efficiëntste luchthavens van Europa is, omdat het hier goedkoop is in vergelijking met andere steden, maar vooral omdat Amsterdam heel vriendelijk is voor mensen die Engels spreken. Als je bijvoorbeeld in Rome woont en je spreekt geen Italiaans, dan heb je het moeilijk. Hier is dat absoluut niet het geval. En omdat we gezinnen uit de halve wereld hierheen brachten, was het belangrijk dat iedereen zich thuis zou voelen. Ons hier vestigen *made perfect sense*. Twee jaar geleden ben ik na dertig jaar gestopt met bankieren en moesten we beslissen waar we zouden gaan wonen. Maar eigenlijk wisten we al dat we hier wilden blijven, het is hier ontspannen. Je leert de mensen snel kennen, zeker in de Jordaan, waar we toen nog huurden aan de Leliegracht. En Amsterdam ligt zó centraal: zes uur rijden van Berlijn, acht van Kopenhagen, vijf van Parijs. Alleen Rome is iets te ver, daar vliegen we liever heen.' 'Op zoek naar een eigen huis toonden makelaars ons vooral panden in Oud-Zuid en de grachtengordel', vertelt Rebecca.

'Maar in Oud-Zuid zijn de woningen toch wat krap en is de culturele diversiteit niet zo groot. We hebben ook wat huizen bij het Vondelpark bekeken. Die zijn prachtig ruim, maar daar zitten toch vrij veel kantoren en dat komt de buurt en de sfeer niet echt ten goede. Uiteindelijk hoorden we via vrienden dat dit pand in de stille verkoop stond. We moesten het volledig verbouwen en eigenlijk is dat proces nog steeds aan de gang.' Luca lacht: 'Dit was namelijk van oorsprong het koetshuis van een woning aan de Herengracht, en de paardenboxen zitten er nog in. Ik ben dan wel een Italiaan, maar wel een die zich aan de regels probeert te houden. Het gevolg is dat we al anderhalf jaar wachten op de vergunning om iets met die boxen te mogen doen. Ook dat hoort bij Amsterdam.'

Is de grachtengordel elitair? 'Dat voelen we niet zo', vindt Rebecca. 'De grachtengordel is juist heel tolerant en divers. Dat merken we aan de mensen die we ontmoeten, maar ook aan heel veel kleine dingen. Neem onze twee honden, Rhodesian Ridgebacks. Dat zijn toch vrij forse dieren, maar ze zijn vrijwel overal welkom. Als

we van tevoren laten weten dat we ze meenemen, dan zet het restaurant hierachter water voor ze klaar. De hondvriendelijkheid is, zeker in vergelijking met New York of Rome, enorm. Nee, de grachtengordel is heel open, ook voor vreemdelingen. Dat is de *liberal spirit* van Amsterdam. De atmosfeer hier is niet links of intellectueel, maar liberaal en vrijheidlievend. Wij voelen ons hier thuis.'

'De grachtengordel is juist heel tolerant en open, ook voor vreemdelingen'

DE QUOTE 500 AAN DE GRACHT

VAN DE QUOTE 500 AVANT LA LETTRE (ZIE P.59) IS WEINIG MEER OVER. ZEKER, DE SIXEN EN DE VAN EEGHENS LEVEN NOG. EN DE DE GEERS OOK, ZOALS TV-MAKER - EN JONKHEER - URSUL DE GEER. MAAR GEEN VAN DEZE FAMILIES VINDEN WE TERUG IN ONZE RIJKENLIJST. JAN SIX HEBBEN WE ER IN 2007 AF-GEHAALD, OMDAT DE KUNSTSCHATTEN VAN DE FAMILIE, TER WAARDE VAN 640 MILJOEN EURO, IN EEN STICHTING ZIJN ONDERGEBRACHT. WELKE QUOTE 500-LEDEN WONEN NU NOG AAN DE GRACHT?

GERARD KRANS
Quote 500 nr.124
€ 200 miljoen
Oliebaron

PETER-FRANS PAUWELS
Quote 500 nr.95
€ 255 miljoen
TomTom-oprichter

KEIZERSGRACHT

HAROLD FENTENER VAN VLISSINGEN
Quote 500 nr.61
€ 370 miljoen
SHV-erfgenaam

ALLARD JAKOBS
Quote 500 nr.148
€ 180 miljoen
Beursbengel

CEES WESSELS
Quote 500 nr.323
€ 80 miljoen
Platenbaas

PAUL DE VRIES
(PIED À TERRE)
Quote 500 nr.394
€ 69 miljoen
Kunstgebittenkeizer

HERENGRACHT

DRINKEN

5 **CAFÉ GEORGE** Zwaai zwaai! Hier komt de yuppige grachtenincrowd samen om elkaars outfit af te kraken.

Leidsegracht 84

6 **CAFÉ FINCH** Typisch zo'n kroeg waar vijftigers op dertigers jagen, maar dat mag de pret niet drukken, want het is er altijd gezellig. Noordermarkt 5

7 **CAFÉ PROUST** In de winter te druk en te vol, maar 's zomers verspreidt het jonge, hippe en tikkie brallende publiek zich over de parkeerplaatsen voor de deur en is het feest. Zit naast zusje Finch en dat is te merken, alleen jagen hier de veertigers op twintigers. Noordermarkt 4

8 **WINKEL 43** Hier haalt u op zaterdag na de beudschappjes op de biomarkt uw appeltaart met slagroom, op het terras uiteraard. Naar goed Amsterdams gebruik is er nooit plek en mocht u er toch een tafel hebben kunnen bemachtigen, is de bediening non-existent. Na enen is het rosétijd en kunt u niet meer met appeltaart worden gezien. Noordermarkt 43

9 **CAFÉ BRANDON** Schrikbarend smotsige maar o zo gezellige verzamelkamer voor BN'ers, creatieven en drinkbroeders. Vooral op zomeravonden is het hier tot in de late uurtjes bal. Keizersgracht 157

10 **CAFÉ HEUVEL** In dit café op de hoek van de Nieuwe Spiegelstraat komt de gansche antiquarisch en literair verantwoorde grachtengordel samen. Vanaf het terras is het heerlijk

gluren naar fietsforensen die terugkeren naar hun reservaat Oud-Zuid. Prinsengracht 568

11 **CAFÉ HOPPE** Beste café van Nederland en misschien daarom ook een groot variété aan bezoekers: van student tot journalist tot beursbengel. Met sluipweggetje achterin naar Klein Hoppe. Spui 18-20

12 **CAFÉ DE ZWART** 's Ochtends het domein van de gevreesde culi-recensent Johannes van Dam, 's avonds gevuld met dronken (pseudo-) schrijvers en links grachtenvolk. Spuistraat 334

13 **DE SMOESHAAN** De kroeg tussen de ingang en de artiestenuitgang van Theater Bellevue. Staat vol Nederland 3-, pardon, NPO 3-volk zoals Tygo Gernandt of Thom Hoffman, die ook weleens wat op toneel doen. Onderwerp van gesprek: subsidies en arm volk in derdewereldlanden. En de nieuwste Grunberg natuurlijk. Leidsekafe 90

14 **SKYLounge** De bar van het DoubleTree Hilton Hotel, pal naast het Centraal Station, met spectaculair uitzicht over de grachten-gordel. Vooral de cocktails zijn niet te versmaden. Oosterdoksstraat 4

15 **CAFÉ THIJSEN** De bancaire types van de toekomst zijn hier elke vrijdag op jacht naar iets om de opgekropte gevoelens van wellust op te kunnen botvieren. Kortom, dames: trekt uw kortste rokje aan. Brouwersgracht 107

LUNCHEN

16 **POMPADOUR** In het filiaal in de Huidenstraat halen expats, deftige omaatjes en creatieven de heerlijkste bonbons, taartjes en financiers. Het filiaal in de Kerkstraat is wat ons betreft de beste lunchspot van de stad. Huidenstraat 12 en Kerkstraat 148

17 **WALEM** Het stinkt er onbedaarlijk naar riool, maar toch zit het er tijdens de lunch altijd vol incrowd. Keizersgracht 449

18 **MORLANG** De buurvrouw van Walem. Al lunchend elkaar af luisteren en 's zomers lonken op het terras. Keizersgracht 451

19 **CAFÉ HERENGRACHT** Vaste borrelspot voor veel bedrijven in de buurt. Ook voor de lunch doorgaans druk bezocht, bijvoorbeeld door overbuurman Bram Moszkowicz. Herengracht 435

20 **BUFFET VAN ODETTE** Gezellig incrowd-lunchadres, voor de betere broodjes en salades. Prinsengracht 598

DINEREN

21 **BORDEWIJK** Highbrow keuken en highbrow gasten, onder wie uitgever Mai Spijkers en Edwin de Roy van Zuydewijn. Noordermarkt 7

22 **VAN VLAANDEREN** Restaurant met damasten tafelkleedjes en een intieme, romantische sfeer. Weteringschans 175

23 **DE OESTERBAR** Al decennialang het visrestaurant voor grachtengordeldieren. Leidseplein 10

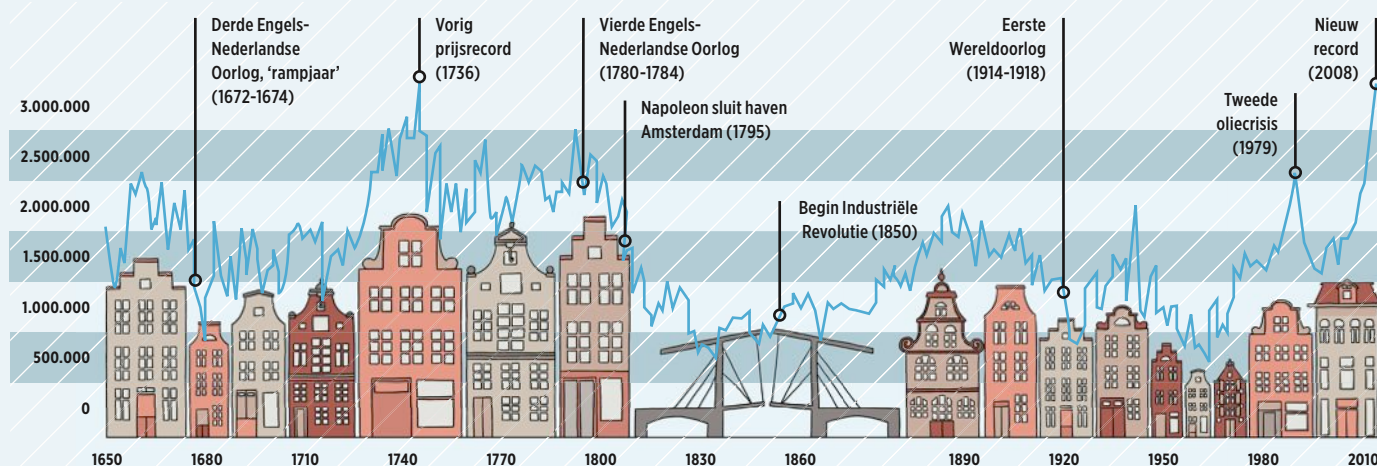
24 **TOSCANINI** Hét zwaai-restaurant van de buurt. Wie BN'ers wil spotten, moet hier reserveren. Maar minimaal een maand of twee van tevoren, want het is er altijd vol. Lindengracht 75

25 **CASTELL** Grillrestaurant in jarenzeventig-pornofilm-sferen. Gezellig met een plankje op schoot bij de open haard. Neigend naar fout en juist daarom zo goed. Lijnbaansgracht 252-254

‘Wonen op de gracht is net zo fantastisch als ik in mijn jeugd al hoopte dat het was’

DE HERENGRACHT INDEX

DE DOOR DE MAASTRICHTSE VASTGOEDPROFESSOR PIET EICHHOLTZ ONTWIKKELDE HERENGRACHT-INDEX GEEFT DE PRIJSONTWIKKELING VAN GRACHTENPANDEN DOOR DE EEUWEN HEEN WEER. DE PRIJZEN, GECORRIGEERD VOOR INFLATIE, ZIJN VOLGENS EICHHOLTZ EEN GOEDE INDICATIE VOOR DE ONTWIKKELING VAN DE NEDERLANDSE HUIZENPRIJZEN IN HET ALGEMEEN, WANT DE HUIDIGE STAAT VAN DE GRACHTENPANDEN IS NAGENOEG GELIJK AAN DIE KORT NA OPLEVERING. EN WAT BLIJKT? IN 2008 HEBBEN WE HET *ALL TIME HIGH* UIT 1736 GEBROKEN. SINDSDIEN DALEN DE PRIJZEN.

‘In de zomer, als alle bewoners op de stoep zitten, krijg je de leuke contacten’

SLAPEN

26 **THE DYLAN** Het chicste hotel van de grachtengordel. Favoriet adres van menig wereldster die het aandurfte verder te kijken dan het Amstel Hotel lang is. Keizersgracht 384

27 **HOTEL 717** Boetiekhotel, voorheen van Jan-Dirk Paarlberg. Ideaal adresje voor een uitje met een maitresje. Een dagkamer behoort ook tot de mogelijkheden. Prinsengracht 717

28 **ANDAZ HOTEL** Newbie hotel, ingericht door interieurhystericus Marcel Wanders. Prinsengracht 487

29 **HOTEL PULITZER** Geliefd hotel onder Amerikanen, met perfecte bar voor een geheim rendez-vous. Prinsengracht 315

30 **CANAL HOUSE** Hip boetiekhotel met on-Nederlands mooie hotelbar. Keizersgracht 148

NETWERKEN

31 **SOCIËTEIT DE KRING** De ietwat belegen edoch nog immer gerse leden eten hier voor een prikkie een warme hap. In de weekends gaat het dak eraf in Club Up. Kleine Gartmanplantsoen 7-9

32 **SOCIËTEIT ONDER ONS** Opgericht in 1843 en daarmee een van de oudste exclusieve herensociëteiten van Nederland. Kalverstraat 29

33 **DE INDUSTRIEELE GROOTE CLUB** Netwerclub voor het (Amsterdamse) bedrijfsleven. Dam 27

34 **ARTI ET AMICITIAE** Elitesociëteit voor de cultureel geëngageerden. Rokin 112

TRUUS LANGELAAN-VAN EEGHEN (104)

WOONDE vanaf de jaren dertig tot pal na de Tweede Wereldoorlog in de VS en Nederlands-Indië, maar de rest van haar leven in de grachtengordel **WOONT NU** aan de Keizersgracht **IS** vermoedelijk de oudste bewoner van de grachtengordel, zoniet van Amsterdam

‘Ik ben geboren in 1908 aan de Herengracht, op nummer 497. Mijn familie kwam in de zeventiende eeuw naar Amsterdam. De Van Eeghens waren doopsgezinde lakenhandelaren uit Vlaanderen. Aanvankelijk vluchtten ze naar Aardenburg, maar Amsterdam was toch zoets als New York in de twintigste eeuw: daar móest je heen. Doopsgezinden moesten hier weliswaar naar schuilen, maar door hard werken is het goed gegaan. Mijn grootvader was burgemeester van Amsterdam. Het Vondelpark is mede dankzij hem ontstaan en hij heeft het Stedelijk Museum opgericht. Een groot deel van mijn familie woont nog altijd in de stad. Opgroeien aan de gracht was voor ons heel normaal. Je denkt daar als kind niet over na. Naast ons woonde de familie Voûte, aan de overkant de Heldrings. Al was dat wel de tijd dat langzaam de trek naar buiten op gang kwam. Dat ging heel geleidelijk. Veel oude families gingen weg, onder meer naar ‘t Gooi. Ze vonden het buiten wonen comfortabel en de gracht wat krap. Er kwamen ook auto’s, waardoor het een stuk makkelijker werd om daar te wonen. Toen ik na de oorlog met man en dochter uit Indië terugkwam, zijn we eerst in Zuid aan de Parnassusweg gaan wonen. We hadden geluk dat we daar een appartementje konden krijgen. Tien jaar hebben we er gewoond. In die tijd waren er bijna geen scholen meer aan de grachten, en wij hadden jonge kinderen. Dan kon je beter in Zuid wonen. Maar toen we in 1961 een huis aan de Prinsengracht

konden kopen, hebben we dat wel gedaan. We wilden zo graag terug, het voelde als thuiskomen. Er woonden ook veel bekenden van ons in de buurt. Sindsdien woon ik weer in de grachtengordel. Ik ben er nooit meer weggegaan. Door de jaren heen is de gracht enorm veranderd. Er zijn veel mensen van buiten en ook buitenlanders gekomen. De oude families zijn bijna allemaal weg. Vroeger kwamen er ook niet zoveel toeristen op de gracht. Er was wel een wandelroute, maar veel stelde dat niet voor. Wat ik nu dag in, dag uit voor mijn deur in groepjes zie langslopen, dat had je echt niet. Wat ik vooral jammer vind, is het verloren gaan van de oude gebruiken. Zoals het op visite gaan. Dan ontvingen de dames je op de thee. Dat kon allemaal vérselijk stijf zijn, maar het was een mooi gebruik. Of de receptie van de burgemeester. In de jaren zestig, met die flowerpowerbeweging, kwamen er ineens andere mensen binnen. Ik zie ze nog zo de koekjes van tafel grissen en in plastic zakken meenemen. Dat is toen ook opgehouden. En dat mijn achterkleinkinderen nu in de Jordaan wonen, dat vind ik zo eigenaardig. Dat was echt een heel arme buurt, het was er zo anders dan op de gracht. De mensen die er woonden, zijn vertrokken naar de tuinsteden. Nu woont iedereen in de Jordaan. Ik begrijp het niet goed; je kijkt er zo bij de overburen naar binnen. Maar dat is de tijd, hè, je kunt er niets aan veranderen. Ik sta nu aan de zijlijn en ik observeer. Dat is prima. Zo lang ik nog kan.’

‘De gracht is veranderd, de oude families zijn bijna allemaal weg’

Truus Langelaan-Van Eeghen